

- dezintegracji rodziny,
- zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny,
- zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz jego rodzinę. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny, także wtedy, gdy otrzymywane są świadczenia kompensujące płacę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie trwania zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów.

Duże znaczenie ma poziom, od którego zaczyna się proces degradacji ekonomicznej i społecznej. W najbardziej dramatycznej sytuacji są rodziny świadczeniobiorców pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia socjalnego z powodu np. niskich dochodów, wielodzietności, inwalidztwa. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe.

Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

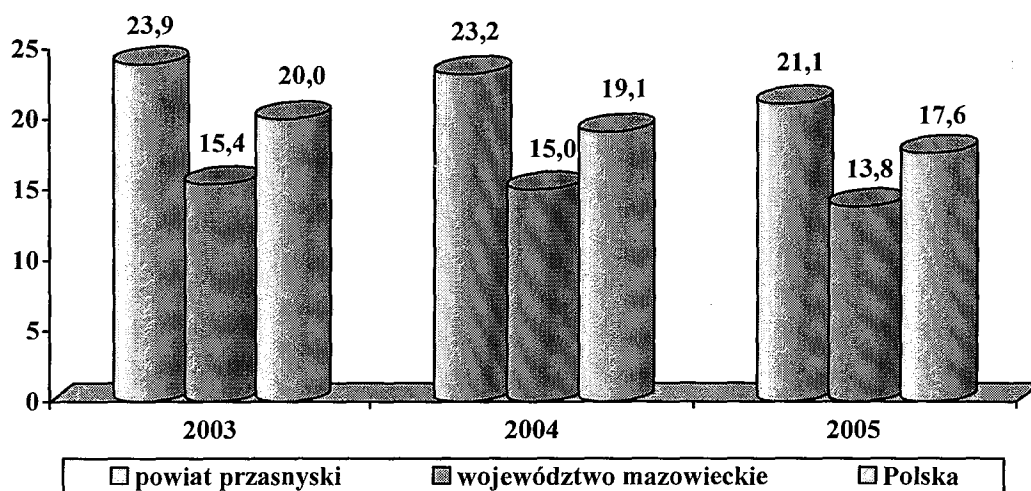
Wzrost liczby bezrobotnych świadczeniobiorców powoduje przyrost liczby zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zwiększenie puli wydatków na udzielanie pomocy. Sytuacja taka wymusza również konieczność dostosowania dotychczasowych form działania do nowych potrzeb. Ponieważ możliwości budżetu państwa i samorządu lokalnego są ograniczone, podstawowego znaczenia w pomocy w wychodzeniu z bezrobocia nabiera praca socjalna, która przyjmuje zróżnicowane formy.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie oraz technika kontraktu socjalnego, która pozwala na uzależnienie pomocy – formy, wysokości i okresu wypłacania świadczenia – od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa

i nieuregulowany tryb życia wyzwalają zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci. Długotrwałe bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływań.

Stopa bezrobocia w powiecie przasnyskim, województwie mazowieckim i kraju w latach 2003-2005

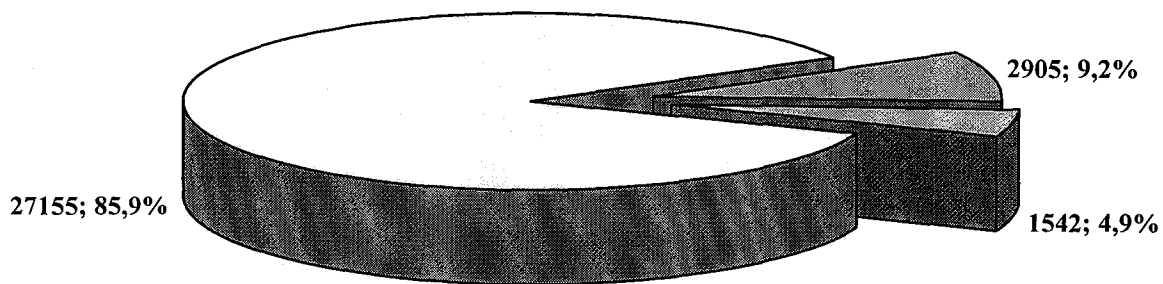

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2003-2005 powiat przasnyski charakteryzował się wyższą, w porównaniu do Polski oraz województwa, stopą bezrobocia, która jest rozumiana jako procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie cywilnej ludności aktywnej zawodowo, ale bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Przasnyszu na dzień 31 grudnia 2005 roku w powiecie przasnyskim pozostawało zarejestrowanych 4.447 bezrobotnych, w tym 2.318 kobiet (dla porównania w styczniu 2003 r. odnotowano największą liczbę zarejestrowanych bezrobotnych w historii powiatu – 5.629 osób). Wśród pozostających bez pracy 691 osób posiadało prawo do pobierania zasiłku. Należy dodać, że poziom bezrobocia odnotowany w statystykach instytucji rynku pracy może się różnić od liczby osób faktycznie pozostających bez zatrudnienia.

Bezrobotni a osoby aktywne zawodowo pracujące – dane na dzień 31 grudnia 2005 r.

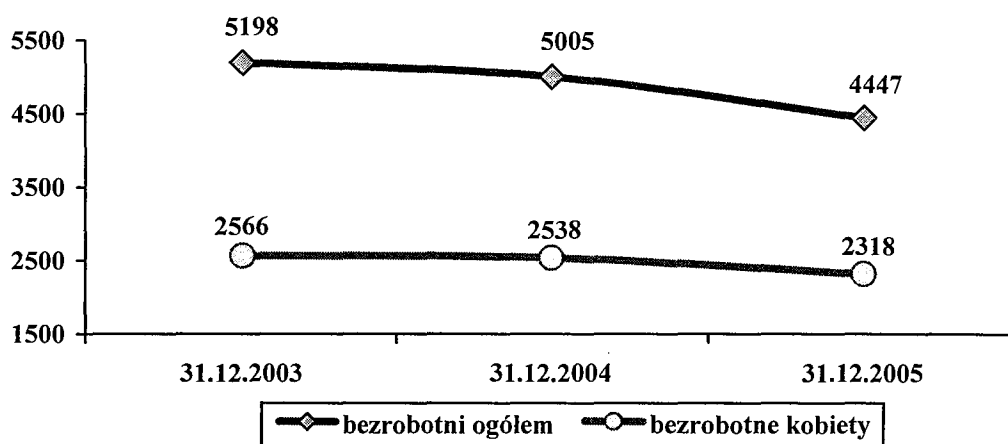

■ osoby poprzednio pracujące ■ osoby dotychczas niepracujące □ osoby aktywne zawodowo pracujące

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Przasnyszu.

Spośród 31.065 osób będących w wieku produkcyjnym z końcem 2005 roku 4.447 osób pozostawało bez zatrudnienia, w tym 2.318 kobiet i 2.129 mężczyzn. W grupie bezrobotnych było 2.905 osób poprzednio pracujących i 1.542 dotychczas niepracujących.

Bezrobotni na koniec lat 2003-2005

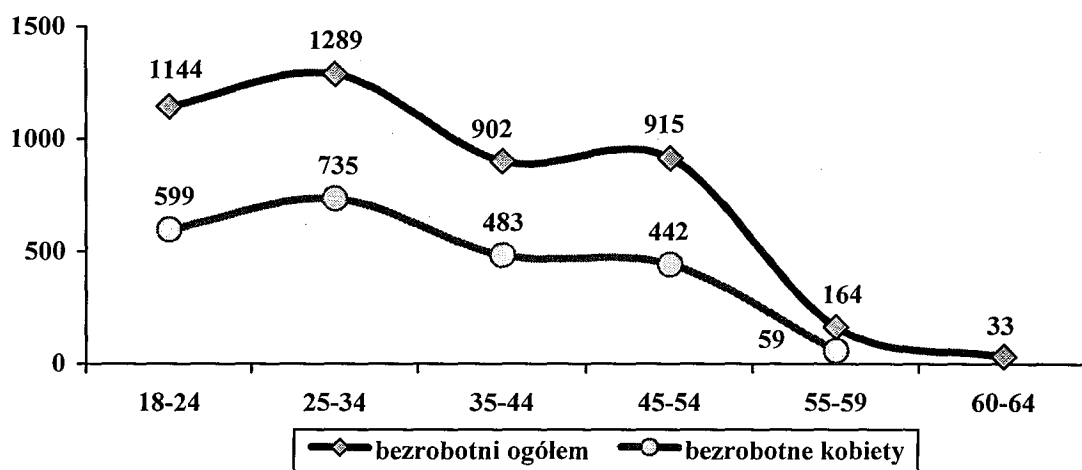

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Przasnyszu.

Na przestrzeni lat 2003-2005 liczba osób bezrobotnych spadała z roku na rok. Najwyższy poziom odnotowano na koniec 2003 roku (5.198 bezrobotnych, w tym 2.566 kobiet), natomiast najniższą liczbę bezrobotnych Powiatowy Urząd Pracy w Przasnyszu wykazał na koniec roku 2005 (4.447 osób bezrobotnych). W porównaniu do roku 2004, w 2005 roku liczba bezrobotnych spadła o 558 osób, zaś liczba bezrobotnych kobiet o 220.

W roku 2005 do rejestrów bezrobotnych Powiatowego Urzędu Pracy w Przasnyszu wpisano 4.081 osób, podczas gdy w tym samym czasie wyłączono z ewidencji 4.639 osób, w tym z tytułu podjęcia pracy 1.751 osób. Wśród ogółu bezrobotnych 2.905 osób wcześniej pracowało, natomiast 1.542 osoby dotychczas nie pracowały. Wśród bezrobotnych było 169 osób niepełnosprawnych i 141 osób posiadających gospodarstwo rolne.

Bezrobotni według wieku i płci – dane na 31 grudnia 2005 roku

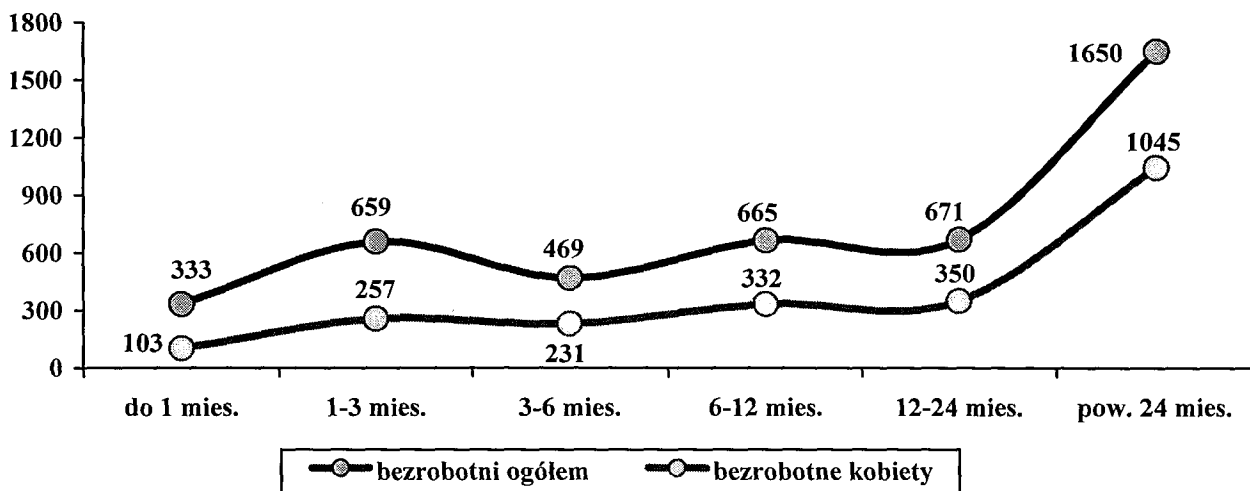

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Przasnyszu.

Z końcem 2005 roku w grupie bezrobotnych najczęściej było ludzi młodych, często nieposiadających wcześniejszych doświadczeń zawodowych. Najliczniejszą grupę pozostających bez pracy stanowiły osoby w przedziale wiekowym 25-34 lata – 1.289 osób, w tym 735 kobiet, a kolejną grupę tworzyły osoby w wieku 18-24 lata. – 1.144 osób, w tym 599 kobiet. Niepokoila mniejsza, ale zarazem posiadająca niewielkie szanse na zmianę swej sytuacji życiowej grupa osób bezrobotnych, które przekroczyły 45. rok życia (915 osób, w tym 42 kobiety). Osobom pozostającym jeszcze w wieku produkcyjnym, ale już niemobilnym, zdecydowanie trudniej znaleźć pracę i zdobyć nowe kwalifikacje zawodowe.

Najmniej liczną grupę wśród ogółu bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 60-64 lata – w tym przedziale wiekowym odnotowano jedynie 33 mężczyzn. Dane te oddają pozytywny obraz osób starszych, które, jak można mniemać, albo są w dalszym ciągu czynne zawodowo, albo zostały już objęte świadczeniami przedemerytalnymi.

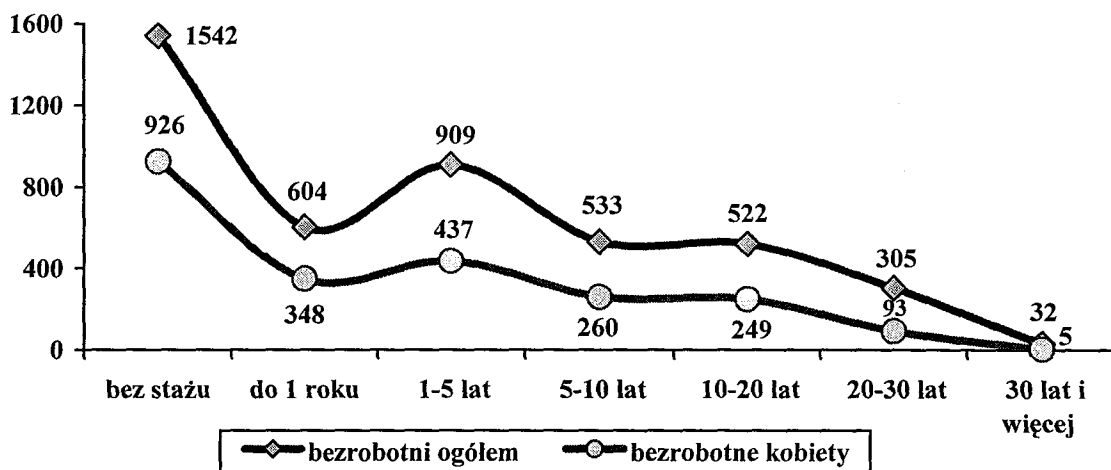
Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy i płci w 2005 roku

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Przasnyszu.

Z analizy danych wynika, że najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby bezskutecznie poszukujące zatrudnienia od ponad 24 miesięcy – ogółem 1.650 osób, w tym aż 1.045 kobiet, czyli 63,3% bezrobotnych w tej kategorii osób. A zatem kobiety długotrwale bezrobotne miały najmniejszą szansę na znalezienie pracy. Następną grupą było 671 osób, w tym 350 kobiet, które pozostawały bez zatrudnienia przez okres od 12-24 miesiące. Udział kobiet w tej grupie wynosił 52,2%. Kolejną grupę tworzyły osoby pozostające bez zatrudnienia w okresie od 6 do 12 miesięcy – 665 osób, w tym 332 kobiety. Bezrobotni pozostający bez pracy przez okres 1-3 miesiące stanowili grupę 659 osób, w tym 257 kobiet. Kolejne grupy tworzyły osoby bez pracy w okresie 3-6 miesięcy oraz do jednego miesiąca (odpowiednio 469 i 333 osób, w tym 231 i 103 kobiety). Były to zarazem najmniejsze liczebnie grupy bezrobotnych.

Bezrobotni według stażu pracy i płci w 2005 roku

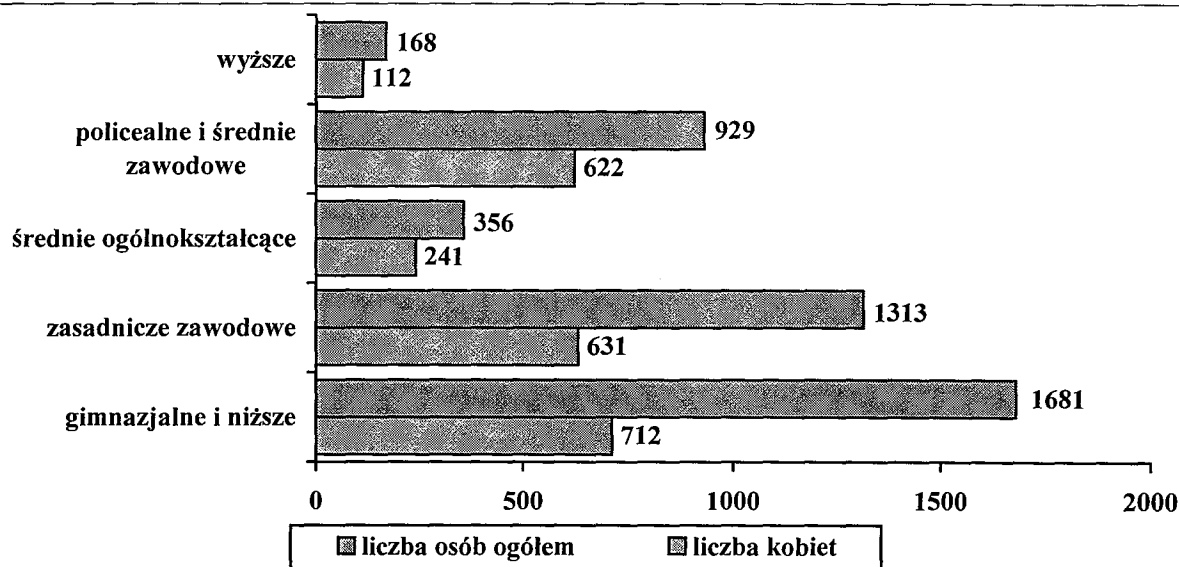

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Przasnyszu.

Najliczniej reprezentowaną grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby bez żadnego stażu pracy, czyli absolwenci bądź osoby nigdy niepracujące (1.542 osoby, w tym 926 kobiet). Drugą pod względem liczebnym grupą były osoby legitymujące się stażem pracy 1-5 lat – 909 osób, w tym 437 kobiet. Następną grupę stanowiły osoby mające za sobą maksimum roczny staż pracy (604 osoby, w tym 348 kobiet). Kolejne grupy tworzyły osoby ze stażem pracy 5-10 lat (533 osoby, w tym 260 kobiet) oraz osoby, które przepracowały 10-20 lat (522 osoby, w tym 249 kobiet). W rejestrach bezrobotnych figurowało także 305 osób (w tym 93 kobiety) o stażu 20-30 lat. Najmniejszą grupę stanowiły osoby z najdłuższym stażem, ponad 30-letnim – 32 osoby, w tym 5 kobiet. Może to wskazywać, że osoby te nabyły już uprawnienia emerytalne bądź też prawo do świadczeń przedemerytalnych.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż staż pracy warunkujący zdobycie doświadczenia zawodowego jest cechą niezwykle pożądaną przez pracodawców. W programach aktywizujących osoby bezrobotne należy zatem zwrócić szczególną uwagę na absolwentów, tak by mieli możliwość zdobycia pierwszych doświadczeń zawodowych. Warto podkreślić, iż wysokie zagrożenie bezrobociem zauważalne jest również w grupie osób ze stażem pracy od roku do 5 lat. Prawdopodobnie osoby te zatrudnia się mniej chętnie niż osoby ze stażem do 1 roku (604 bezrobotnych) z uwagi na jeszcze stosunkowo krótkie doświadczenie zawodowe i większe obowiązki pracodawcy, które mogą powstać w sytuacji zwalniania takiego pracownika (np. okresy urlopowe, dłuższe okresy wypowiedzeń umów o pracę). Sytuacja pozostałych grup potwierdza ogólną prawidłowość, że dłuższy staż gwarantuje stabilizację zawodową.

Bezrobotni według wykształcenia i płci w 2005 roku

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Przasnyszu.

Poziom wykształcenia ma istotny wpływ na sytuację osoby na rynku pracy. Dane ujęte na wykresie świadczą o tym, że najwyższe bezrobocie osiągało osób najmniej wykształconych – z wykształceniem gimnazjalnym i niższym. Takich osób było aż 1.681, w tym 712 kobiet. Kolejną liczną grupą bezrobotnych były osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 1.313 osób, w tym 631 kobiet. Znaczną grupę stanowili również bezrobotni z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym – 929 osób, w tym 622 kobiety. Problem braku zatrudnienia w najmniejszym stopniu dotyczył osób z wykształceniem wyższym, gdzie zarejestrowano ogółem 168 osób, w tym 112 kobiet, oraz średnim ogólnokształcącym, gdzie odnotowano 356 osób, w tym 241 kobiet. Zestawiając powyższe dane z sytuacją na rynku pracy, należy nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób już bezrobotnych szczególny nacisk należy położyć na szkolenia, doksztalcanie i zmianę kwalifikacji zawodowych.

Bezrobocie w poszczególnych gminach powiatu przasnyskiego w 2005 roku

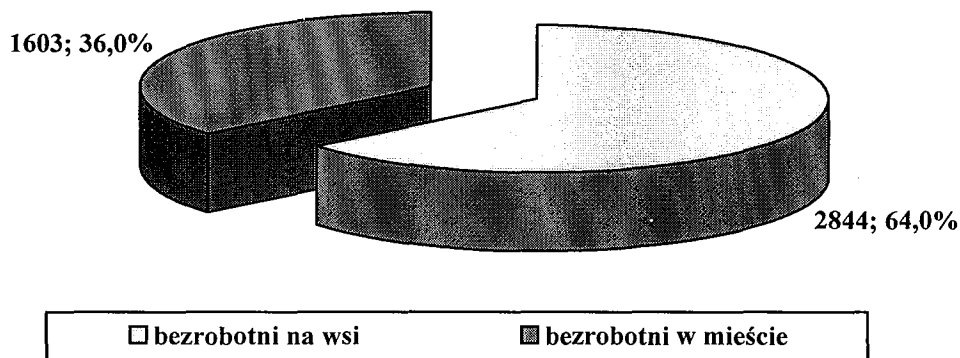
Gmina	Ogółem	Wiek produkcyjny	Bezrobotni	W tym kobiety
Miasto Przasnysz	17.080	11.018	1.348	788
		64,5%	12,2%	58,4%
Miasto i Gmina Chorzele	10.136	5.855	857	398
		57,8%	14,6%	46,4%
Gmina Przasnysz	7.188	4.115	612	316
		57,2%	14,9%	51,6%
Gmina Jednoróżec	7.221	4.001	719	388
		55,4%	18,0%	54,0%
Gmina Krzynowłoga Mała	3.553	2.003	270	118
		56,4%	13,5%	43,7%
Gmina Czernice Borowe	4.050	2.309	298	141
		57,0%	12,9%	47,3%
Gmina Krasne	3.858	2.301	343	169
		59,6%	14,9%	49,3%

Badania własne Centrum AV.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż problem bezrobocia w 2005 r. w największym stopniu dotykał ludności gminy Jednoróżec, a także gmin Krasne i Przasnysz (odpowiednio 18,0% i po 14,9% ogółu mieszkańców pozostawało bez pracy), a w najmniejszym ludności miasta Przasnysz (12,2% ogółu mieszkańców poszukiwało zatrudnienia). Wśród bezrobotnych największy udział kobiet zanotowano w mieście Przasnysz – 58,4%; najmniejszy

w gminie Krzynowłoga Mała – 43,7%. Największy udział w liczbie bezrobotnych powiatu przasnyskiego stanowili bezrobotni zamieszkujący miasto Przasnysz (30,4%), natomiast najmniejszą liczbę bezrobotnych stanowili mieszkańcy gminy Krzynowłoga Mała (6,1%).

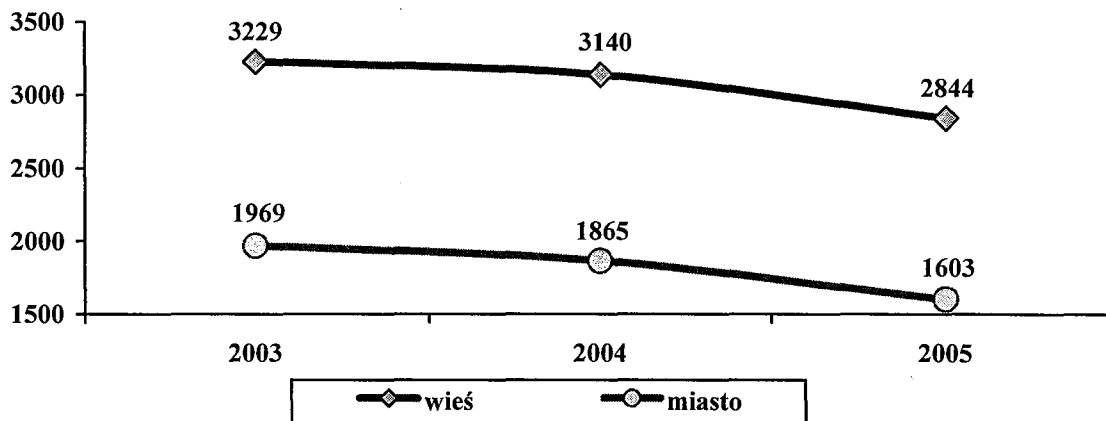
Bezrobotni w mieście i na wsi – dane na dzień 31 grudnia 2005 r.

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Przasnyszu.

Powiat przasnyski ma charakter typowo rolniczy. Dlatego warto zwrócić uwagę na skalę bezrobocia na obszarach wiejskich. Charakterystyczne dla nich jest zjawisko bezrobocia utajonego. Wynika ono m.in. z faktu, że znaczna część ludności wiejskiej, z racji posiadania gospodarstwa rolnego powyżej 2 ha przeliczeniowych, nie może nabyć statusu osoby bezrobotnej. Na koniec grudnia 2005 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Przasnyszu zarejestrowanych było 2.844 mieszkańców wsi (w tym 141 osób posiadających gospodarstwo rolne do 2 ha przeliczeniowych), o 296 osób mniej niż w 2004 roku. Bezrobotni mieszkańcy wsi w 2005 roku stanowili 63,9% ogółu bezrobotnych powiatu przasnyskiego.

Bezrobocie na wsi i w miastach powiatu przasnyskiego w latach 2003-2005

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Przasnyszu.

W roku 2003 i w ostatnich miesiącach 2004 roku nastąpił spadek liczby bezrobotnych na wsi. W grudniu 2005 roku liczba bezrobotnych mieszkańców wsi w porównaniu do grudnia 2004 spadła o 296 osób.

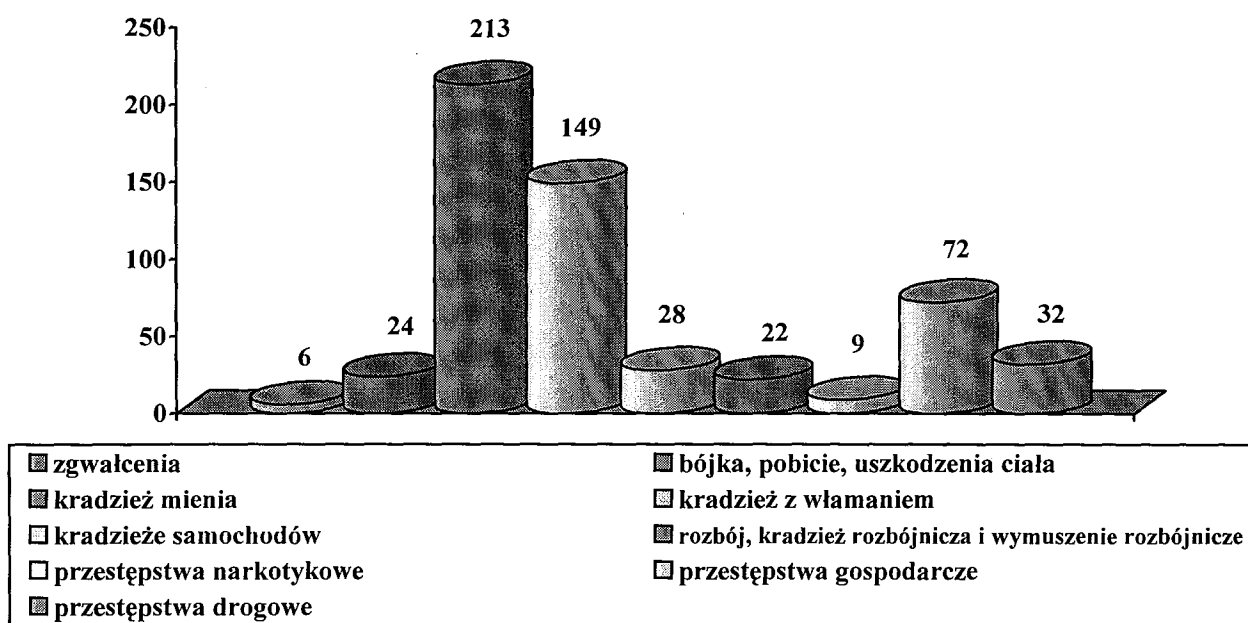
2.6 PROBLEM PRZESTĘPCZOŚCI I UZALEŻNIEŃ

Przestępczość jest jednym z tych zjawisk społecznych, które odciskają dotkliwe piętno na funkcjonowaniu lokalnej społeczności. Jest to margines życia społecznego, ale intensywność zdarzeń oraz częstotliwość, z jaką występują, mogą mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność powiatu przasnyskiego.

Komenda Powiatowa Policji w Przasnyszu realizuje zadania na terenie miast Przasnysz i Chorzele oraz gmin: Przasnysz, Chorzele, Krasne, Czernice Borowe, Jednorozec i Krzynowłoga Mała. W 2005 roku strukturę organizacyjną policji w powiecie tworzyły: Komisariat Policji w Chorzelach oraz Posterunki Policji w Jednorozcu i Krasnem. Posterunki w Jednorozcu i Krasnem podlegały bezpośrednio KPP w Przasnyszu.

Z analizy stanu zagrożenia przestępczością za okres 12 miesięcy 2005 roku wynika, iż na terenie powiatu przasnyskiego wszczęto łącznie 1.266 postępowań przygotowawczych (o 135 mniej niż w roku poprzednim), w tym 778 postępowań w sprawach o przestępstwa kryminalne (o 132 mniej niż rok wcześniej). Ogółem stwierdzono 1.752 czyny przestępcze (o 182 mniej niż w roku 2004). Wskaźnik wykrywalności ogólnej przestępstw wyniósł 62,4% i był wyższy o 1,8% w stosunku do roku poprzedniego. W skuteczności ścigania sprawców przestępstw KPP w Przasnyszu uplasowała się na 5. miejscu w garnizonie mazowieckim.

Liczba wszczętych postępowań w wybranych kategoriach przestępstw popełnionych na terenie powiatu przasnyskiego w 2005 roku

Dane Komendy Powiatowej Policji w Przasnyszu.

Powyższe zestawienie obrazuje liczbę wszczętych postępowań przygotowawczych. Omówmy pokrótce poszczególne kategorie przestępstw w aspekcie wykrywalności. Wszystkie postępowania dotyczące zgwałceń i czynów lubieżnych zostały zakończone; trzy osoby tymczasowo aresztowano. Również stuprocentową wykrywalność osiągnięto w kategorii bójki, pobicia, uszkodzenia ciała; zarzuty przedstawiono 48 osobom. W kategorii kradzieży mienia skuteczność ścigania sprawców wyniosła 35,7% (o 0,7% wyższa niż przed rokiem), natomiast w zakresie kradzieży z włamaniem – 25,7% (o 0,2% mniej niż w 2004 r.), a w kategorii kradzieże samochodów i włamań do samochodów – 40% (o 16,7% wyższa niż w 2004 r.). W zakresie rozbójów, wymuszeń i kradzieży rozbójniczych osiągnięto wykrywalność na poziomie 98,1% (o 24,8% wyższą niż przed rokiem). Jeśli chodzi o przestępstwa narkotykowe, to KPP w Przasnyszu nie podaje danych o skuteczności ścigania sprawców. Wykrywalność przestępstw gospodarczych wyniosła 96,1%.

Istotne znaczenie dla ograniczania przestępczości i poprawy stanu bezpieczeństwa miało wprowadzenie monitoringu w Przasnyszu. Inwestycja realizowana ze środków samorządu ma być zakończona w 2008 roku. W 2005 roku monitoringiem objęto najbardziej zagrożone miejsca – dworzec PKS, okoliczne place i ulice, a także Rynek z dochodzącymi do niego ulicami oraz główne skrzyżowanie na osiedlu Orlika. Od czasu zainstalowania 8 kamer zagrożenie przestępczością na obserwowanym terenie zmniejszyło się o około 80%. Praktycznie wyeliminowano rozboje i wymuszenia rozbójnicze, pobicia, kradzieże kieszonkowe, handel

narkotykami i przedmiotami pochodzącymi z przestępstw. Przestępcy zostali zmuszeni do opuszczenia miejsc spotkań młodzieży, na której dokonywali przestępstw.

W 2005 roku odnotowano prawie 5% udział nieletnich w przestępstwach stwierdzonych, podczas gdy w 2004 roku wyniósł on 3,7%. Co prawda w niemal wszystkich kategoriach odnotowano spadek udziału nieletnich, jednakże popełniali oni więcej przestępstw. W 2005 roku 86 przestępstw dokonało 40 nieletnich, rok wcześniej 72 przestępstwa popełniło 63 nieletnich. Wpływ na zwiększenie udziału nieletnich w przestępstwach stwierdzonych widoczny był w szczególności w kategorii rozbój i wymuszenie rozbójnicze (udział nieletnich – 69,8% w przestępstwach tej kategorii) oraz w tzw. przestępczości narkotykowej, w której udział nieletnich kształtował się na poziomie 20,2%. W pozostałych głównych kategoriach udział nieletnich oscylował w granicach 0-6%. Sprawcami czynów karalnych byli nieletni w wieku 13-16 lat, w większości chłopcy (tylko jedna dziewczyna była sprawcą czynu karalnego). Z 40 sprawców 12 po raz pierwszy popełniło przestępstwo.

Młodociani przestępcy w 2004 i 2005 roku

Kategorie przestępstw	Przestępstwa narkotykowe	Udział w bójce lub pobiciu	Rozbój i wymuszenie rozbójnicze	Kradzież cudzej rzeczy	Kradzież z włamaniem	Przestępstwa gospodarcze
2004	4	1	10	16	16	0
2005	3	3	3	7	13	2

Dane Komendy Powiatowej Policji w Przasnyszu.

Działania profilaktyczne policji prowadzone były w szkołach, przedszkolach i w środowisku młodzieżowym. Do dzieci w wieku przedszkolnym z miasta Przasnysz adresowany był m.in. program edukacyjny pn. „Czy psy muszą gryźć”, którym objęto 165 dzieci. Z kolei w ramach spotkań przedstawicieli KPP w szkołach (w 2005 roku 145 spotkań z udziałem 5.208 uczniów) podejmowano następujące tematy:

- właściwe zachowania kibiców sportowych,
- bezpieczeństwo osobiste i bezpieczeństwo w ruchu drogowym,
- przemoc seksualna wobec dzieci,
- prewencja narkotykowa i alkoholowa,
- odpowiedzialność prawna nieletnich.

W 2005 roku policjanci uczestniczyli w 12 spotkaniach roboczych z dyrektorami szkół i 39 spotkaniach z pedagogami szkolnymi. W ich wyniku przeprowadzono 40 rozmów

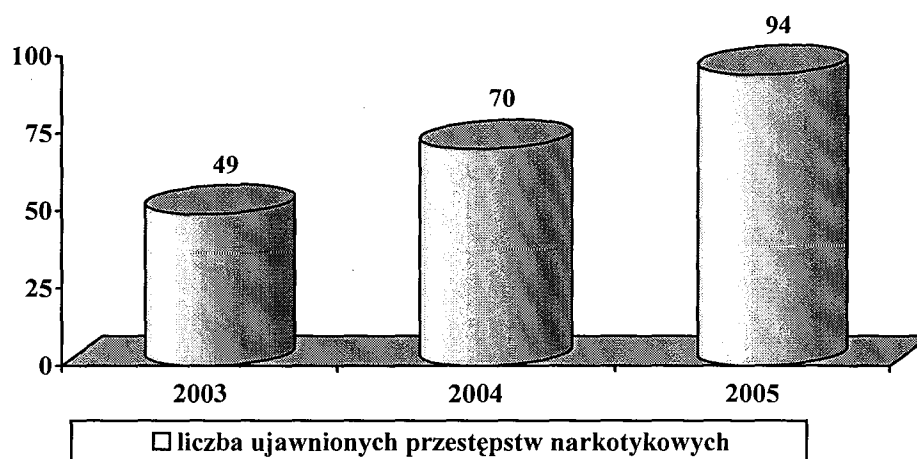
z uczniami i ich rodzicami. Na skutek ujawnienia zagrożeń demoralizacją policja skierowała w sprawach dotyczących nieletnich 444 wystąpienia do sądu, rodziców i opiekunów prawnych. Z uwagi na skalę zagrożenia przestępczością wśród nieletnich, a także negatywne zachowanie nieletnich w miejscach publicznych (agresja, spożywanie alkoholu, palenie papicrossów, zaczepianie przechodniów), funkcjonariusze prewencji (Zespół ds. Nieletnich i Patologii, dzielnicowi) dokonywali systematycznych sprawdzeń rodzin patologicznych. Przygotowali 81 wystąpień, informując o niewłaściwych zachowaniach uczniów. Funkcjonariusze dokonali również 9 kontroli mieszkań, w których przebywali nieletni wymagający stałej opieki i kontroli. Do placówek szkolno-wychowawczych doprowadzono 26 nieletnich.

Z inicjatywy KPP i MOPS w Przasnyszu w 2005 roku powołano „Koalicję na rzecz pomocy ofiarom przemocy domowej”, do udziału w której zaproszono przedstawicieli Prokuratury Rejonowej, Sądu Rejonowego, PCPR, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradni Zdrowia Psychicznego oraz szkół i organizacji pozarządowych. Jej celem jest udzielanie wsparcia socjalnego, materialnego, prawnego i psychologicznego dla ofiar przemocy w rodzinie. W statystykach policyjnych zjawisko przemocy w rodzinie w 2005 roku przedstawiało się następująco:

- interwencje domowe związane z przemocą domową – 93 interwencje (w 2004 roku –77),
- dochodzenia o znęcanie się nad członkiem rodziny – 4 dochodzenia, w których zastosowano procedurę „Niebieskiej Karty”,
- sprawcy przemocy domowej – 90 mężczyzn, 3 kobiety,
- sprawcy pod wpływem alkoholu – 85 osób,
- pokrzywdzeni w wyniku przemocy domowej – 8 mężczyzn, 92 kobiety, 74 małoletnich do 13 lat, 38 małoletnich od 13 do roku życia,
- wystąpienia do Sądu Rodzinnego – 58 wystąpień (w 2004 r. – 56,
- rozmowy profilaktyczno-ostrzegawcze z rodzicami nieletnich – 152 rozmowy (w 2004 r. – 450),
- kontrole placówek sprzedających alkohol – 526 kontroli,
- nadzór nad rodzinami patologicznymi – 5 rodzin.

Na osobne omówienie zasługuje przestępczość narkotykowa, gdyż – jak prognozują policjanci z Przasnysza – w najbliższych latach będzie następował jej rozwój, obejmując swoim zasięgiem nawet szkoły podstawowe na terenach wiejskich.

Przestępczość narkotykowa w powiecie przasnyskim

Dane Komendy Powiatowej Policji w Przasnyszu.

W 2005 roku wszczęto 9 postępowań przygotowawczych z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, tj. o 3 więcej niż w 2004 roku. Jednocześnie wzrosła liczba przypadków naruszeń ww. ustawy. W 2003 r. zanotowano ich 49, w 2004 r. – 70, a w 2005 r. – 94. W 2005 r. zarzuty przedstawiono 19 podejrzany (w tym 3 nieletnim). Rok wcześniej zarzutami objęto 12 osób (w tym jednego nieletniego).

2.7. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU

Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą którego identyfikowano problemy społeczne powiatu, była ankieta rozesłana do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej, między innymi do osób reprezentujących wybrane instytucje lokalne, takie jak: ośrodek zdrowia, kościół, szkoła, a także do pracowników socjalnych PCPR, radnych, mieszkańców powiatu. Z nadesłanych odpowiedzi wyłonił się obraz najistotniejszych kwestii dotyczących społeczność powiatu przasnyskiego.

Trudności w funkcjonowaniu rodziny w powiecie

Wśród trudności, na jakie napotykają rodziny mieszkające w powiecie przasnyskim, pojawia się kilka ważnych kwestii. Najistotniejszym problemem jest bezrobocie lub niskie zarobki pracujących członków rodzin oraz związane z tym ubóstwo. To powszechny element

oceny sytuacji społeczno-ekonomicznej rodzin, podkreślany we wszystkich grupach respondentów – przez radnych, przedstawicieli stowarzyszeń, działaczy powiatowych i rodziny zastępcze. Część badanych wskazuje na przyczyny tej sytuacji, wymieniając słaby rozwój przemysłu, czyli deficyt miejsc pracy, a także niski poziom wykształcenie mieszkańców, będący istotną barierą w uzyskaniu zatrudnienia. Jednocześnie zauważa się zjawisko odpływu lepiej wykształconych ludzi do dużych miast.

Innymi kwestiami społecznymi, wymienianymi przez wszystkie badane grupy, są patologie trapiące rodziny (alkohol, przemoc), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz brak mieszkań lub złe warunki mieszkaniowe. Co do pozostałych problemów, na jakie napotykają rodziny w powiecie przasnyskim, uwagę zwraca biegunowo różna ocena postaw rodzin, które znalazły się w złej sytuacji na skutek wymienionych powyżej czynników. Część ankietowanych uważa mianowicie, że niekorzystne położenie rodzin petryfikuje ich wyuczona bierność, do której doprowadza nadopiekuńczość instytucji i organizacji odpowiedzialnych za pomoc społeczną. Inni wyrażają przekonanie, że rodziny aktywnie szukają wyjścia z trudnej sytuacji, jednakże nie mają wiedzy o możliwościach uzyskania fachowej pomocy.

Mimo tych krytycznych uwag zdecydowana większość ankietowanych dostrzega zalety zamieszkiwania w powiecie przasnyskim, a argumenty, jakich użyliby do przekonania zaprzyjaźnionych rodzin do zamieszkania w powiecie, podzielić można na dwa rodzaje: obiektywne i subiektywne. Jeśli chodzi o pierwszą grupę, to podkreśla się, że niebagatelnym atutem regionu są walory turystyczno-krajobrazowe okolicy, jej ekologiczna czystość (brak uciążliwego przemysłu), a także korzystne położenie geograficzne między Warszawą a Olsztynem oraz dobrze rozwinięta infrastruktura oświatowa, lecznicza i sanitarna. Do argumentów natury subiektywnej zaliczyć można powoływanie się na kurpiowską tradycję („przyjaźni ludzie”), wysoki poziom bezpieczeństwa, dobre warunki do inwestowania (m.in. w agroturystykę na terenach popegeerowskich) i prowadzenia firm.

Z kolei do elementów zniechęcających do osiedlania się w powiecie przasnyskim zaliczono: brak pracy i perspektyw rozwojowych oraz małą ofertę atrakcyjnego spędzania czasu wolnego.

Najważniejsze problemy społeczne w powiecie

Omawianie najważniejszych kwestii społecznych rozpocznijmy od ogólnej uwagi o istnieniu wyraźnych analogii między odpowiedziami na wcześniejsze pytanie dotyczące trudności w funkcjonowaniu rodziny a zagadnieniami poruszonymi w tym miejscu. W obu kwestiach istnieje zgodność respondentów, co do tego, że problemem o największym ciężarze

gatunkowym jest bezrobocie i towarzysząca mu bieda. Należy zaznaczyć, że w subiektywnej ocenie większości badanych bezrobocie będzie miało trendy wzrostowe. Można przypuszczać, że ten negatywny scenariusz odnosiło do sytuacji na lokalnym rynku pracy, gdyż ogólnopolskie dane statystyczne podawane w okresie prowadzenia naszych badań (pierwsza połowa 2006 roku) wskazywały na odwrotną tendencję, bez wątpienia znaną elitom samorządowym i gospodarczym powiatu (w tym miejscu warto przypomnieć, że na koniec grudnia 2005 roku bezrobotni zarejestrowani w PUP w Przasnyszu stanowili 21,1% cywilnej ludności aktywnej zawodowo, podczas gdy stopa bezrobocia w województwie mazowieckim wynosiła 13,8%, a w kraju 17,4%). Również inne negatywne zjawiska, dotykające rodzin z powiatu przasnyskiego, zdaniem mieszkańców, ulegną w przyszłości intensyfikacji obejmując coraz więcej rodzin. Dotyczyć to będzie w szczególności takich problemów, jak: uzależnienia (głównie od alkoholu), przemoc w rodzinie oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Wśród rodzin najbardziej odczuwających skutki problemów, najczęściej wymieniano: rodziny wielodzietne, bezrobotne, słabo wykształcone, niepełne, o niskich dochodach, dotknięte problemem uzależnień, z osobami niepełnosprawnymi lub przewlekłe chorymi, z dziećmi w wieku szkolnym oraz matki samotnie wychowujące dzieci.

Problemy związane z dziećmi i młodzieżą na terenie powiatu

Respondenci, wskazując trudności, na jakie natrafiają dzieci i młodzież z powiatu przasnyskiego, wymienili przede wszystkim te, które łączą się z sytuacją ekonomiczną, a więc: ograniczone możliwości podjęcia pracy po ukończeniu szkoły, bariery finansowe związane z kontynuacją nauki w szkołach wyższych, wysokie ceny podręczników i pomocy naukowych, konieczność podejmowania prac sezonowych (zbieranie runa leśnego) w celu podreperowania budżetu domowego oraz wysokie koszty dojazdu do szkół. Oprócz tego rodzaju problemów dzieci i młodzież natrafiają na barierę w postaci braku atrakcyjnych ofert i – co się z tym wiąże – miejsc spędzania czasu wolnego (np. kina, dyskoteki, trasy rowerowe), w tym ograniczoną liczbę zajęć pozalekcyjnych, co uniemożliwia rozwój własnych zainteresowań. W środowisku dzieci i młodzieży występuje także problem uzależnień (narkotyki, alkohol, papierosy) i przemocy między rówieśnikami (zjawisko tzw. fali w szkołach). Przemoc dotyka także rodzin.

Problemy związane z dziećmi i młodzieżą, uznane przez respondentów za najważniejsze do rozwiązania, to: używanie substancji psychoaktywnych (i ich dostępność), po które – zdaniem niektórych badanych – sięgają już dzieci z klas 5 i 6 szkoły podstawowej, prowadzące częstokroć do konfliktów z prawem, a także agresja, wandalizm, wulgarnie zachowania. Zdaniem większości badanych czynnikiem sprzyjającym tym patologiom jest brak atrakcyjnej oferty

zagospodarowania czasu wolnego (niewiele zajęć pozalekcyjnych proponowanych przez ośrodki kultury, świetlice wiejskie, szkoły; niedoinwestowanie bibliotek miejskiej i wiejskich; zbyt mała baza rekreacyjno-sportowa itp.). W opisanych warunkach nie wykształca się nawyk rozwijania własnych zainteresowań, brakuje motywacji do samokształcenia („pokazać im, jak można rozwijać zainteresowania”). Ale nie tylko względy natury materialnej determinują rozwój dzieci i młodzieży. Badani zwracają uwagę na brak odpowiednich wzorców zachowań, które winny być kształtowane przez rodzinę i szkołę. W tym kontekście wysuwa się postulat uczenia zachowań aktywnych, twórczych i wskazuje na dominację w środowisku dzieci i młodzieży postawy pasywnej, nacechowanej zazdrością oraz niechęcią (czasem wrogością i agresją) wobec przejawów zaradności i ambicji. W skrajnych przypadkach zmiana, czy korekta zachowań wymagałaby profesjonalnego wsparcia psychologicznego bądź socjoterapeutycznego. Jednakże ankietowani zwracają uwagę na deficyt instytucji niosących tego typu pomoc (np. bark poradni rodzinnej).

Część mieszkańców opowiada się za tym, żeby w obecnej sytuacji umacniać ekonomiczną rolę rodziny poprzez umożliwianie dzieciom i młodzieży wakacyjnego zarobkowania. Oczekują zwiększenia liczby ofert pracy sezonowej oraz stworzenia mechanizmów ułatwiających okresowe i niepełnoetatowe zatrudnianie młodzieży.

Liderzy lokalni przedstawiali również konkretne propozycje, które należałoby zrealizować w środowiskach lokalnych powiatu. Zaliczono do nich następujące działania:

- działania w zakresie sportu i wypoczynku: upowszechnianie sportu, m.in. poprzez organizowanie zawodów sportowych o charakterze ogólnoodrodowiskowym na szczeblu gmin i powiatu, np. z okazji Dnia Sportu, Dnia Dziecka, a także zawodów szkolnych i międzyszkolnych spartakiad oraz ich odpowiednie rozpropagowanie; dofinansowanie klubów sportowych i tworzenie w gminach szkolnych sekcji sportowych; rozbudowa i budowa bazy sportowej (powiatowego ośrodka sportu, hal sportowych, boisk, lodowisk, ścieżek rowerowych, basenów, zmodernizowanie zaplecza sportowego szkół oraz doposażenie w sprzęt sportowy) i sportowo-rekreacyjnej (tras biegowych i rowerowych, placów zabaw); udostępnienie szkolnej bazy sportowej w godzinach popołudniowych i zatrudnienie fachowej kadry (m.in. trenerów, instruktorów sportowych) opiekującej się w tym czasie uczniami; promowanie turystyki rowerowej i pieszej; dofinansowanie wypoczynku letniego dla dzieci z ubogich rodzin.
- działania w zakresie poprawy stanu zdrowia i sprawności: utworzenie gabinetów medycznych i stomatologicznych we wszystkich szkołach; prowadzenie edukacji prozdrowotnej, w tym upowszechnianie wiedzy o prawidłowym odżywianiu; kształtowanie

świadomości w zakresie higieny osobistej; prowadzenie w szkołach okresowych badań stanu zdrowia (np. wad postawy) i szczepień ochronnych; kierowanie niepełnosprawnych uczniów na turnusy rehabilitacyjne oraz zajęcia korekcyjne; stworzenie praktycznych możliwości wyboru lekarza podstawowej opieki i zwiększenie dostępności usług medycznych oraz ułatwienie kontaktu z lekarzami specjalistami.

- działania w zakresie poprawy sytuacji dzieci niepełnosprawnych: likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej; tworzenie klas integracyjnych w gimnazjach i organizowanie imprez integracyjnych; zapewnienie dziecku niepełnosprawnemu możliwości indywidualnej nauki w domu; uwrażliwienie dzieci na problemy zdrowotne innych – edukacja na temat problemu niepełnosprawności; zwiększenie dofinansowania turnusów rehabilitacyjnych i wsparcie finansowe rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi; poprawa dowozu niepełnosprawnych do ośrodków i szkół (ze środków PFRON); zwiększenie środków na zakup sprzętu rehabilitacyjnego i dofinansowanie placówek działających na rzecz niepełnosprawnych; tworzenie świetlic i zespołów terapeutycznych; zapewnienie większej dostępności turnusów rehabilitacyjnych, a także zatrudnienie odpowiedniej kadry opiekuńczej w celu umożliwienia wypoczynku rodzinom zajmującym się niepełnosprawnymi dziećmi; objęcie rodzin z dziećmi autystycznymi specjalistycznym programem pomocowym.
- działania w zakresie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży: zwiększenie liczby programów profilaktycznych dotyczących agresji i innych zagrożeń oraz promowanie życia bez używek, w tym narkotyków; zwiększenie liczby zajęć z profilaktyki w szkołach z udziałem policjantów i lekarzy (edukacja dzieci w zakresie pierwszej pomocy); oddzielenie ruchu samochodowego od pieszych i rowerzystów; zaniechanie budowania wielkich szkół; zagospodarowanie czasu wolnego poprzez zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych; zwiększenie nadzoru nad uczniami poprzez zatrudnianie ochrony i prowadzenie monitoringu szkół oraz rozszerzenie monitoringu miasta; lepsze oznakowanie przejść dla pieszych w okolicach szkół; zwiększenie nadzoru ze strony policji w miejscach grupowania się dzieci i młodzieży; zatrudnienie w każdej szkole psychologa i pedagoga.
- działania w zakresie wsparcia dzieci z rodzin ubogich: zapewnienie bezpłatnych posiłków w okresie roku szkolnego i wakacji; dofinansowanie ubogich rodzin i pomoc w znalezieniu pracy; zapewnienie wypoczynku letniego i zimowego; wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez stypendia socjalne i stypendia naukowe dla dzieci dobrze uczących się; zakup pomocy naukowych; tworzenie organizacji, które wspierają rodziny ubogie i powoływanie fundacji opiekujących się dziećmi niepełnosprawnymi z rodzin ubogich; systematyczne

badania stanu zdrowia; finansowanie wycieczek i innych wyjazdów szkolnych (do kina, teatru, na basen); tworzenie świetlic socjoterapeutycznych; długofalowa i szeroka pomoc osobom biednym na różnych płaszczyznach – finansowej, zdrowotnej, w poszukiwaniu pracy.

- inne możliwości (np. dotąd niewykorzystane): zwiększenie absorpcji środków z UE przez gminy, szczególnie na edukację młodzieży i rozwój zasobów ludzkich; przystąpienie do różnych przedsięwzięć dotyczących pozyskania środków wojewódzkich i ogólnopolskich na: edukację, integrację osób niepełnosprawnych oraz pomocy osobom i rodzinom zagrożonym wykluczeniu społecznemu; propagowanie i pomoc w zakładaniu organizacji pozarządowych (m.in. działających na rzecz osób niepełnosprawnych, dzieci, ofiar przemocy psychicznej i fizycznej w rodzinie); umożliwienie każdej niepełnoletniej osobie podejmowania okresowej płatnej pracy w czasie wolnym od zajęć szkolnych; stworzenie punktów poradnictwa rodzinnego; zintensyfikowanie współpracy z Kościołem w rozwiązywaniu problemów społecznych,

Niepełnosprawni w powiecie

Najogólniejszy postulat dotyczący sytuacji osób niepełnosprawnych nawiązywał do zasady wyrównywania szans życiowych oraz doprowadzenia do pełnej rehabilitacji zdrowotnej, psychologicznej i społecznej. Aby skutecznie pomagać osobom niepełnosprawnym zamieszkującym w powiecie przasnyskim, należy rozszerzyć zakres usług opiekuńczych i pobudzić pomoc międzysąsiedzką, a także udostępniać sprzęt rehabilitacyjny. Wskazane jest zintensyfikowanie współpracy osób i organizacji z PCPR odnośnie wykorzystania funduszy na likwidowanie barier architektonicznych i dostosowanie mieszkań do potrzeb osób niepełnosprawnych. Osoby niepełnosprawne powinny kierować się na turnusy rehabilitacyjne, należy organizować imprezy integracyjne i grupy wsparcia dla niepełnosprawnych i ich rodzin, zwalczać stereotyp osób niepełnosprawnych jako mniej wartościowych pracowników. Ponadto za celowe uznano stworzenie preferencji podatkowych dla osób niepełnosprawnych pracujących chałupniczo. Zdaniem respondentów w każdej gminie winna funkcjonować poradnia rehabilitacyjna.

Żeby usamodzielnąć ekonomicznie tę grupę osób, konieczne jest uświadamianie pracodawcom korzyści (finansowych, podatkowych), jakie przynosi tworzenie stanowisk pracy dla niepełnosprawnych. Jednakże umożliwienie podjęcia pracy osobom niepełnosprawnym wymaga organizowania dla nich szkoleń przygotowujących do zawodu i warsztatów edukacyjnych, a także upowszechnienia informacji o możliwościach pomocy. Należy rozwijać

system wsparcia poprzez tworzenie miejsc przygotowujących do zatrudnienia (zakłady aktywności zawodowej, spółdzielnie socjalne, zatrudnienie wspierane).

Rola organizacji pozarządowych

Zadając pytanie o to, czym powinny się zająć nowo powstające organizacje pozarządowe, chcieliśmy jeszcze dokładniej zdiagnozować oczekiwania i potrzeby społeczne mieszkańców powiatu, a także zweryfikować wcześniej zgłaszane potrzeby. Zgodnie z założoną hipotezą badawczą, po raz kolejny respondenci podnosili problem bezrobocia postulując, aby organizacje pozarządowe, które nie są przecież przedsiębiorstwami, skoncentrowały się na tworzeniu miejsc pracy lub pośrednictwie pracy. Wysuwanie przez mieszkańców tego typu postulatów w kontekście określenia spektrum zainteresowań nieistniejących organizacji pozarządowych potwierdza jedynie rangę problemu bezrobocia. Znaczenie heurystyczne miało natomiast wskazanie na inne, wcześniej nieujawniane pola zainteresowań, a więc de facto najpilniejsze potrzeby społeczne. I tak, zdaniem respondentów, pomoc powinna być skierowana do środowisk osób bezrobotnych lub zagrożonych bezrobociem, przy czym formą wsparcia winno być organizowanie kursów i szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe albo umożliwiających przekwalifikowanie. Ponadto zwracano uwagę na znaczenie doradztwa w uzyskiwaniu funduszy unijnych na prowadzenie działalności gospodarczej i konieczność podjęcia energicznych działań w celu promocji regionu, lokalnych przedsiębiorstw i wartościowych postaw. Trzeba zauważyć, że tego typu postulaty, sugerujące znaczną motywację ekonomiczną badanych mieszkańców, nie pojawiały się w odpowiedziach na inne pytania, choć miały one charakter otwarty i nie narzucały gotowych odpowiedzi. Wskazując na znaczenie poznawcze ankiety, podkreślić należy kreatywne i aktywne podejście badanych do problemu bezrobocia, co nie jest bez znaczenia w kontekście wyrażanych przez nich negatywnych scenariuszy dotyczących tej kwestii.

Określając zakres działalności organizacji pozarządowych, które miałyby powstać w powiecie, respondenci podkreślali konieczność zainteresowania się środowiskami zagrożonymi wykluczeniem społecznym i problemem niwelowania skutków ubóstwa (szczególnie wśród dzieci i młodzieży z ubogich rodzin), stwarzaniem dzieciom i młodzieży warunków do prawidłowego rozwoju, profilaktyką uzależnień, poradnictwem rodzinnym, a także zagospodarowaniem czasu wolnego, nie tylko dzieciom i młodzieży, ale również osobom starszym, samotnym i osobom niepełnosprawnym.

Paleta zadań stojących przed organizacjami pozarządowymi jest olbrzymia. Respondenci powierzyliby im także walkę z patologiami w rodzinie (alkoholizmem, przemocą), niesienie pomocy osobom pokrzywdzonym przez los, wspieranie rodziców samotnie wychowujących dzieci itd. Tego rodzaju podejście do problemu zakresu zadań organizacji pozarządowych

wyduje się uzasadnione ich lokalną proweniencją i znajomością potrzeb lokalnego środowiska. Ponadto identyfikuje i potwierdza autentyczność, zgłaszanych przy okazji odpowiedzi na inne pytania, potrzeb i oczekiwań mieszkańców powiatu w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.

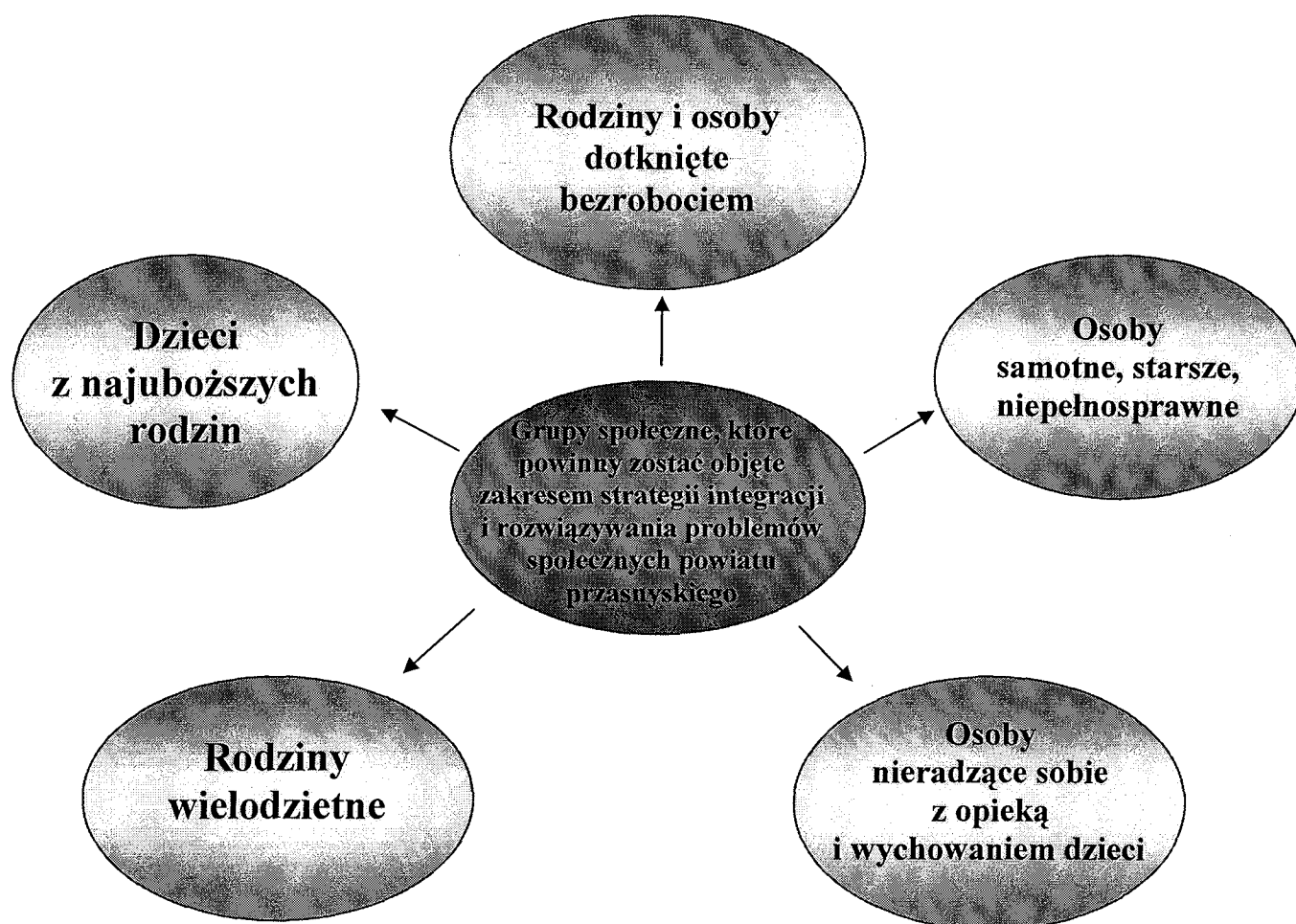
Grupy społeczne, na których powinna koncentrować się strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych w powiecie przasnyskim.

Ankietowani wybierali z zamkniętego katalogu grupy wymagające szczególnej interwencji. Przedstawiamy te, które uzyskały największą liczbę wskazań.

Lp.	Grupy społeczne	Liczba wskazań
1.	Rodziny i osoby dotknięte bezrobociem	11
2.	Dzieci z najuboższych rodzin	8
3.	Rodziny wielodzietne	8
4.	Osoby nieradzące sobie z opieką i wychowaniem dzieci, zwłaszcza z rodzin niepełnych i wielodzietnych	7
5.	Osoby samotne, starsze i niepełnosprawne	5

Badanie własne Centrum AV.

Z powyższego zestawienia wynika, które grupy społeczne powinny znaleźć się w centrum uwagi osób opracowujących strategię rozwiązywania problemów społecznych. Grupy te szeregujemy następująco:

Badania własne Centrum AV.

Ponadto do grup, które powinny stać się obiektami szczególnej troski władz lokalnych, zaliczono samotne kobiety w ciąży i matki, które są w trudnej sytuacji życiowej, dzieci nieposiadające rodziców, rodziny z osobami niepełnosprawnymi oraz osoby bezdomne.

2.8. ANALIZA SWOT

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest coraz powszechniej stosowana w pracach nad strategią analiza SWOT. Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu). Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Analizę tę można z powodzeniem zastosować do dowolnego przedsięwzięcia, włącznie z programowaniem strategicznym.

Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych.

Analiza SWOT została przygotowana w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Przasnyszu. Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **sily** – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **słabości** – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **szanse** – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- **zagrożenia** – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Wynik prac obrazują prezentowane poniżej zestawienia. Dodać należy, że w analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

Kwestie osób bezrobotnych

Mocne strony

- osoby długotrwale bezrobotne nie charakteryzują się niskim poziom wykształcenia.

Słabe strony

- wysoka skala i natężenie bezrobocia na terenie powiatu,
- małe znaczenia wykształcenia jako wartości,
- niepodnoszenie kwalifikacji przez osoby bezrobotne długotrwale,
- brak organizacji pozarządowych pomagających osobom bezrobotnym,
- nieodpowiednie przygotowanie pracowników ośrodków pomocy społecznej do pracy z osobami bezrobotnymi,
- brak lokalnych przedsięwzięć wartych upowszechnienia.

Szanse

- rozwój małej przedsiębiorczości.

Zagrożenia

- wzrost bezrobocia i bezrobocia długotrwałego.

Kwestie dzieci, młodzieży i rodziny

Mocne strony

- współpraca między instytucjami zajmującymi się problematyką dzieci i młodzieży,
- aktywne działanie pracowników służb społecznych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży,

- wspieranie przez samorząd organizacji pozarządowych i grup nieformalnych pracujących na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny,
- dostateczna liczba specjalistów do pracy z rodziną,
- prowadzenie działalności w kierunku rozwoju zastępczej opieki rodzinnej nad dziećmi,
- wykorzystywanie potencjału zawodowego i naukowego pracowników,
- aktywne poszukiwanie środków pozabudżetowych,
- istnienie warunków do prowadzenia skutecznej pracy socjalnej.

Słabe strony

- niedysponowanie dostateczną ilością środków finansowych,
- nieadekwatne do potrzeb zatrudnienie kadry merytorycznej w systemie pomocy społecznej,
- brak komunikacji pomiędzy pracownikami sfery rządowej a pracownikami pozarządowymi,
- brak placówek resocjalizacyjnych na terenie powiatu oraz dostateczna liczba placówek dla nieletnich i samotnych matek z dziećmi,
- niewystarczająca ilość ośrodków wsparcia dla rodzin w kryzysie,
- ograniczony stopień zabezpieczania dzieciom i młodzieży dostępu do różnorodnych form spędzania czasu wolnego.

Szanse

- członkostwo Polski w Unii Europejskiej szansą na poprawę polityki społecznej wobec dzieci, młodzieży i rodziny,
- sprzyjająca pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży decentralizacja władzy,
- prowadzenie programów profilaktycznych przez szkoły,
- stabilność prawna w dziedzinie pomocy społecznej dziecku i rodzinie.

Zagrożenia

- nie wzrasta znaczenie organizacji pozarządowych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży,
- występowanie zjawiska wyuczonej bezradności,
- występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnień, rozpadu więzi rodzinnych, bezrobocia, przemocy w rodzinie, ubóstwa,
- niski poziom współpracy między szkołą a rodziną,
- niewystarczająca opieka medyczna w szkołach,
- niski poziom kultury prawnej społeczeństwa,
- brak oferty szkoleń i doskonaień zawodowych dla kadry w dziedzinie pracy z dziećmi, młodzieżą i rodziną.

Kwestia osób uzależnionych

Mocne strony

- dysponowanie stałymi środkami finansowymi na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych włączanie się społeczności lokalnych w działania pomocowe,
- dobra współpraca z Kościołem,
- wystarczający stan zatrudnienia w lecznictwie.

Słabe strony

- nieodpowiednie przygotowanie kadry do pracy z osobami uzależnionymi,
- brak dobrze przygotowanej bazy lokalowej oraz bazy lecznictwa odwykowego,
- deficyt miejsc pobytu dla ofiar przemocy,
- brak organizacji pozarządowych zajmujących się osobami uzależnionymi,
- wymiana doświadczeń pomiędzy instytucjami zajmującymi się uzależnieniami.

Szanse

- traktowanie uzależnienia jako problemu społecznego,
- zainteresowanie fachowców różnych dziedzin współpracą na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom,
- wystarczające możliwości, by sprostać potrzebom w zakresie uzyskiwania pomocy w dziedzinie uzależnień,
- dostateczne wykorzystanie systemu informacji,
- skuteczność i efektywność działań podejmowanych na rzecz osób uzależnionych.

Zagrożenia

- brak systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy,
- niedostatecznie wykorzystany system informacji,
- zjawiska zmęczenia, bezsilności i bezradności zachodzące w społeczeństwie.

Kwestia ludzi bezdomnych

Mocne strony

- możliwość określenia miejsc grupowania się bezdomnych,
- współdziałanie z różnymi podmiotami w ramach pomocy bezdomnym.

Słabe strony

- niedysponowanie indywidualnymi programami wychodzenia z bezdomności,
- niedostrzeganie różnorodności problemu bezdomności,

- brak działań zapobiegających bezdomności.

Szanse

- współpraca instytucji samorządowych i rządowych z organizacjami pozarządowymi,
- społeczna akceptacja osób bezdomnych,
- nieograniczanie praw obywatelskich osobom bezdomnym,
- nieistnienie zjawiska długotrwałego bezrobocia wśród osób bezdomnych.

Zagrożenia

- utrudniony dostęp do programów rządowych przeciwdziałających bezdomności,
- nieobiektywne przedstawianie w mediach zjawiska bezdomności.

Kwestia osób niepełnosprawnych

Mocne strony

- różnorodne organizacje pozarządowe funkcjonujące aktywnie w sferze niepełnosprawności,
- współpraca instytucji rządowych z pozarządowymi,
- przepływ informacji między podmiotami pomocowymi,
- dostateczne rozpoznawanie potrzeb osób niepełnosprawnych w kontekście środowiska lokalnego,
- równomierna i wystarczająca oferta pomocy osobom niepełnosprawnym.

Słabe strony

- niski poziom zaangażowania środowiska osób niepełnosprawnych w działalność samopomocową,
- nierozpowszechnianie w środowisku pozytywnych wzorców postaw charytatywnych i filantropijnych.
- istnienie barier utrudniających pełen udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
- niepełne rozpoznanie liczby osób niepełnosprawnych.

Szanse

- wzrastająca społeczna akceptacja osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym,
- edukowanie o rozumieniu potrzeb osób niepełnosprawnych,
- współpraca sektora publicznego z sektorem pozarządowym w dziedzinie pomocy osobom niepełnosprawnym,
- korzystanie w równym stopniu ze środków pozabudżetowych i pomocowych,
- sprzyjająca pomocy osobom niepełnosprawnym sytuacja ekonomiczno-gospodarcza kraju,

- likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych oraz w budynkach użyteczności publicznej,
- malejące zapotrzebowanie na placówki opieki stacjonarnej, usługi opiekuńcze i stacjonarne.

Zagrożenia

- brak upowszechniania w mediach problematyki niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw,
- zmniejszająca się liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.

Rozwój kadr i służb pomocowych

Mocne strony

- posiadanie wyspecjalizowanych pracowników pomocy społecznej oraz pracowników kompleksowo zajmujących się rodzinami z różnymi problemami,
- prowadzenie przez pracowników działań socjalnych z rodziną.

Słabe strony

- przeciążenie pracowników socjalnych ilością zadań,
- utrudniony dostęp do placówek zajmujących się kształceniem pracowników socjalnych.

Szanse

- szkolnictwo zawodowe przygotowujące absolwentów do potrzeb rynku w zakresie służb pomocy społecznej,
- doskonalenie kwalifikacji zawodowych przez kadrę pomocy społecznej,
- współpraca z jednostkami pomocy społecznej prowadzonymi przez inne podmioty,
- wystarczająca ilość wykwalifikowanej kadry w stosunku do potrzeb.

Zagrożenia

- brak wykwalifikowanej kadry pomocy społecznej.

Poziom zaspokajania potrzeb uznanych za podstawowe

Mocne strony

- dostęp do przedszkoli, szkół podstawowych, szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych przeznaczonych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,
- wystarczający dostęp do opieki medycznej,
- budowa nowych mieszkań komunalnych i socjalnych,
- dobrze rozwinięta sieć telekomunikacyjna,
- właściwa gospodarka odpadami komunalnymi i przemysłowymi.

Słabe strony

- niewystarczająca baza zabezpieczająca potrzeby społeczne: brak rozwiniętej sieci placówek oświatowych i służby zdrowia oraz rozbudowanego zaplecza kulturalnego,
- brak terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych,
- zła sytuacja mieszkaniowa mieszkańców powiatu; niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych i socjalnych,
- niewystarczający potencjał przedsiębiorstw budowlanych na terenie powiatu,
- słabo rozwinięta infrastruktura komunalna,
- niedostatecznie rozwinięta sieć komunikacyjna.

Szanse

- zwiększająca się dostępność szkół ponadgimnazjalnych, wyższych i językowych,
- wzrastający poziom wykształcenia mieszkańców,
- brak problemu rabunkowej gospodarki zasobami naturalnymi,
- brak zagrożeń powodziowych,
- brak uciążliwego dla środowiska naturalnego transportu i przemysłu,
- korzystne dla komunikacji położenie regionu,
- dysponowanie dobrymi powiązaniem sieci dróg lokalnych z krajowymi.

Zagrożenia

- nieracjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych,
- brak przemysłu wysokich technologii,
- niepełne wykorzystywanie baz surowcowych oraz nowych źródeł energii,
- niewykorzystywanie środków pomocowych na ochronę środowiska,
- brak kompleksowych rozwiązań technicznych i prawnych w zakresie ochrony i wykorzystywania środowiska naturalnego,
- brak zagospodarowywania akwenów dla celów turystycznych,
- brak postępu w zakresie przekształceń gospodarczych,
- brak rozwoju agroturystyki.

2.9. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie powiatu lub obejmujące swym zasięgiem działania jej mieszkańców, które funkcjonują w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe.

2.9.1. INSTYTUCJE OFERUJĄCE POMOC I WSPARCIE

Na terenie powiatu przasnyskiego funkcjonuje szereg jednostek o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym, prowadzonych przez samorządy oraz podmioty niepubliczne. Wśród nich należy wymienić: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Przasnyszu, Ośrodki Pomocy Społecznej w mieście Przasnysz, gminie Przasnysz, mieście i gminie Chorzele, gminach Krasne, Czernice Borowe, Jednorzec i Krzynowłoga Mała, Dom Pomocy Społecznej w Przasnyszu, ul. Ruda 1 dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, który prowadzi Warsztaty Terapii Zajęciowej, Dom Pomocy Społecznej w Przasnyszu, ul. Świerczewo 9 dla osób przewlekle somatycznie chorych, Środowiskowy Dom Pomocy w Przasnyszu dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim i umiarkowanym, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Przasnyszu, przy którym funkcjonują: Szkoła Podstawowa Specjalna, Gimnazjum Specjalne, Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna, Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy oraz 60 rodzin zastępczych. Należy dodać, iż mieszkańcy powiatu przasnyskiego korzystali również ze wsparcia placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie innych powiatów, tj. ciechanowskiego, ostrołęckiego, wyszkowskiego, płońskiego oraz miast: Ostrołęka i Siedlce.

Instytucje oferujące pomoc i wsparcie mieszkańcom powiatu przedstawiamy w formie kart zasobów. Należy dodać, iż w 2005 roku kadra pomocy społecznej z terenu powiatu wzięła udział w jednym szkoleniu (naradzie) zorganizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Przasnyszu.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

06-300 Przasnysz, ul. św. Stanisława Kostki 5.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Powiat Przasnyski.

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Jednostka wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponad gminnym, m.in. w zakresie pomocy społecznej oraz wspierania osób niepełnosprawnych.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

PCPR realizuje następujące formy pomocy:

- pomoc dla rodzin zastępczych,
- pomoc dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- pomoc dla osób niepełnosprawnych, w tym dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych, zaopatrywanie osób niepełnosprawnych w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny,
- usuwanie barier architektonicznych, komunikacyjnych i technicznych,
- rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych,
- poradnictwo rodzinne.

4. KAPITAŁ LUDZKI:

Z końcem 2005 roku kadrę PCPR-u stanowili: 2 osoby na stanowiskach kierowniczych, 2 pracowników socjalnych, 1 inny pracownik.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przasnyszu

06-300 Przasnysz, ul. Miła 1.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Miasto Przasnysz.

2. KAPITAŁ LUDZKI:

Ośrodek zatrudnia kierownika, zastępcę kierownika, 12 pracowników socjalnych, radcę prawnego oraz 7 innych pracowników.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzelach

06-330, ul. Ogrodowa 7.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Gmina Chorzele.

2. KAPITAŁ LUDZKI:

Ośrodek zatrudnia kierownika, zastępcę kierownika, 4 pracowników socjalnych oraz 5 innych pracowników.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przasnyszu

06-300 Przasnysz, ul. św. Stanisława Kostki 5.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Gmina Przasnysz.

2. KAPITAŁ LUDZKI:

Ośrodek zatrudnia kierownika, 3 pracowników socjalnych oraz 1 innego pracownika.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnem

06-408 Krasne, ul. Mickiewicza.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Gmina Krasne.

2. KAPITAŁ LUDZKI:

Ośrodek zatrudnia kierownika, 3 pracowników socjalnych oraz 1 innego pracownika.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czernicach Borowych

06-415 Czernice Borowe.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Gmina Czernice Borowe.

2. KAPITAŁ LUDZKI:

Ośrodek zatrudnia kierownika, 2 pracowników socjalnych oraz 1 innego pracownika.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzynowłodze Małej

06-316 Krzynowłoga Mała, ul. Kościelna 3.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Gmina Krzynowłoga Mała.

2. KAPITAŁ LUDZKI:

Ośrodek zatrudnia kierownika, 2 pracowników socjalnych oraz 2 innych pracowników.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jednorozcu

06-323 Jednoróżec, ul. Odrodzenia 12.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Gmina Jednoróżec.

2. KAPITAŁ LUDZKI:

Ośrodek zatrudnia kierownika, 4 pracowników socjalnych oraz 1 innego pracownika.

Ośrodki Pomocy Społecznej funkcjonujące w poszczególnych gminach powiatu realizują zadania wobec osób potrzebujących pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Oferta jednostek skierowana jest do mieszkańców gmin, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialno-bytowej i zdrowotnej.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Przasnyszu

06-300 Przasnysz, ul. Szosa Ciechanowska 6.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Powiat Przasnyski.

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Poradnia przeprowadza badania psychologiczne, pedagogiczne, logopedyczne i lekarskie oraz świadczy pomoc pośrednią w postaci wydawania opinii oraz orzeczeń oraz pomoc bezpośrednią w postaci prowadzenia zajęć specjalistycznych, udzielania porad oraz przeprowadzania badań przesiewowych. Ponadto jednostka udziela wsparcia nauczycielom, rodzicom i wychowawcom w postaci organizowania prelekcji i wykładów.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I ILOŚĆ KLIENTÓW):

Oferta jednostki skierowana jest do dzieci, młodzieży i rodziców oraz wychowawców i nauczycieli z placówek oświatowo-wychowawczych funkcjonujących na terenie powiatu.

4. KAPITAŁ LUDZKI:

Poradnia zatrudnia 9 pracowników, w tym 3 psychologów, 4 pedagogów i 2 logopedów. Ponadto w jednostce pracuje lekarz (1/4 etatu).

Środowiskowy Dom Samopomocy w Przasnyszu

06-300 Przasnysz, ul. Św. Wojciecha 5.

1. Podmiot prowadzący:

Miasto Przasnysz.

2. Co oferuje (zakres usług):

Jednostka oferuje terapię zajęciową (głównie plastyczną), rehabilitację społeczną, opiekę zdrowotną, opiekę pielęgniarstwa.